

nadane 16.03.2023r.

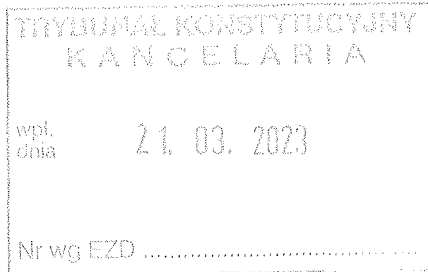

KANCELARIA ADWOKACKA

adw. dr K

W

Wrocław, dnia 16 marca 2023 r.

Trybunał Konstytucyjny
al. J. C. Szucha 12A
00 – 918 Warszawa

Skarżący: adwokat dr K W
Kancelaria Adwokacka

SKARGA KONSTYTUCYJNA

Na podstawie art. 79 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz art. 77 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przez Trybunałem Konstytucyjnym (Dz.U. z 2019 r., poz. 2393 ze zm.), w imieniu własnym – wnoszę o:

- I. stwierdzenie niezgodności § 8 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U. z 2019 r., poz. 18 ze zm.) w brzmieniu obowiązującym od dnia 2 listopada 2016 r., w zakresie i przez to, że wskazana w nim stawka dla adwokatów ustanowionych pełnomocnikami z urzędu jest niższa (o 1/3) od stawki w tych samych sprawach dla adwokatów ustanowionych pełnomocnikami z wyboru na podstawie przepisów rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1800 ze zm.) – przez co narusza prawo do równej dla wszystkich ochrony prawnej praw majątkowych, zasadę równości wobec prawa oraz prawa do równego traktowania przez władze publiczne, a także ogranicza wskazane prawa i wolności konstytucyjne – w rozporządzeniu, a nie ustawie, przy braku konieczności obniżenia wynagrodzenia adwokatom z urzędu w demokratycznym państwie dla jego bezpieczeństwa lub porządku publicznego, bądź dla ochrony środowiska, zdrowia i moralności publicznej, albo wolności i praw innych osób oraz naruszeniem upoważnienia ustawowego, powodując, iż wynagrodzenie adwokata ustanowionego z urzędu w tej samej sprawie jest z mocy prawa obniżone w stosunku do wynagrodzenia adwokata ustanowionego z wyboru,

- z art. 64 ust. 2 w związku z art. 31 ust. 3, art. 32 ust. 1, art. 2 i art. 92 ust. 1 zdanie pierwsze Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

- II. przeprowadzenie dowodu z dokumentów, znajdujących się w aktach sprawy, która toczyła się przed Sądem Rejonowym dla W pod sygnaturą akt

oraz w postępowaniu zażaleniowym przed tym samym Sądem pod sygnaturą akt
, tj. wyroku, zażalenia oraz postanowienia, które załączam do niniejszej
skargi,

- III. stosownie do art. 92 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393), wnoszę o rozważenie możliwości rozpoznania niniejszej skargi na posiedzeniu niejawnym.

Skarżący kwestionuje przepisy zawarte w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. (t.j. Dz.U. z 2019 r., poz. 18 ze zm.) w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu, w brzmieniu obowiązującym od dnia 2 listopada 2016 r.

UZASADNIENIE

I. Opis stanu faktycznego.

Skarżący, który wykonuje zawód adwokata, został wyznaczony pełnomocnikiem z urzędu dla powódki w postępowaniu prowadzonym przed Sądem Rejonowym

we W o sygn. akt
Wyrokiem z grudnia 2022 r. sygn. akt Sąd Rejonowy
we W oddalił powództwo (punkt I sentencji), zasądził od powódki na rzecz pozwanych zwrot kosztów procesu (punkt II i III sentencji), zasądził od Skarbu Państwa na rzecz skarżącego kwotę zł, powiększoną o należny podatek od towarów i usług, tytułem wykonanej nieopłaconej pomocy prawnej z urzędu oraz zwrot kwoty zł tytułem zwrotu poniesionych i niezbędnych wydatków adwokata ustanowionego z urzędu (punkt IV sentencji) oraz nieuiszczonymi kosztami sądowymi obciążył Skarb Państwa – Sąd Rejonowy
we W (punkt V sentencji).

Punkt IV powyższego orzeczenia został zaskarżony zażaleniem, w którym wniesiono o jego zmianę i przyznanie skarżącemu kwoty zł, powiększonej o należny podatek od towarów i usług, tytułem udzielonej nieopłaconej pomocy prawnej z urzędu.

W uzasadnieniu zażalenia skarżący podniósł m.in., że analiza statusu adwokatów i radców prawnych oraz ich roli w postępowaniu, w którym występują jako podmioty powołane i zobowiązane do zastępstwa prawnego, prowadzi do uznania, że różnicowanie ich wynagrodzenia i stawek adwokackich w zależności od tego, w jakim trybie został ustanowiony pełnomocnik, tj. obniżenie adwokatom z urzędu wynagrodzenia, które mają otrzymać za pomoc prawną udzieloną z urzędu, a otrzymaliby, gdyby występowali w sprawie jako pełnomocnicy z wyboru, jest sprzeczne z Konstytucją.

Postanowieniem z lutego 2023 r. sygn. akt Sąd Rejonowy
we W oddalił zażalenie, uznając je za nieuzasadnione.

Powyższe postanowienie o oddaleniu zażalenia na koszty zastępstwa przyznane adwokatowi ustanowionemu z urzędu zostało doręczone skarżącemu za pośrednictwem Portalu Informacyjnego Sądów Powszechnych w dniu 9 lutego 2023 r. (potwierdzenie odbioru w załączeniu), co wskazuje, iż został zachowany przewidziany w art. 77 ust. 1 ustawy o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym 3-miesięczny termin do wniesienia niniejszej Skargi.

Postanowienie Sądu Rejonowego we W z lutego 2023 r. sygn. akt w sposób ostateczny rozstrzygnęło o konstytucyjnych prawach i wolnościach, których stwierdzenia naruszenia domaga się skarżący w niniejszej skardze.

Od wydanego rozstrzygnięcia w zakresie przyznanych kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu - wynagrodzenia adwokata z urzędu, skarżącemu nie przysługiwał i nie został wniesiony żaden nadzwyczajny środek zaskarżenia.

II. Uzasadnienie zarzutów naruszenia konstytucyjnie chronionych wolności i praw

II. 1. Określenie kwestionowanego przepisu ustawy lub innego aktu normatywnego

W ramach podniesionego zarzutu skarżący kwestionuje zgodność § 8 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (t.j. Dz.U. z 2019 r., poz. 18 ze zm.; dalej: rozporządzenie z 2016 r.) w brzmieniu obowiązującym od dnia 2 listopada 2016 r. Przepis ten ma następujące brzmienie:

– § 8 pkt 5

„Opłaty wynoszą przy wartości przedmiotu sprawy:

(...)

5) powyżej 10 000 zł do 50 000 zł - 2400 zł;”

w zakresie, w jakim określona w nim stawka jest niższa od stawki przewidzianej w tych samych sprawach dla pełnomocników ustanowionych z wyboru na podstawie przepisów rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1800 ze zm.), przewidującego w tej samej sprawie wynagrodzenie pełnomocnika w kwocie 3600 zł (§ 2 pkt 5 rozporządzenia).

Kwestia zgodności z Konstytucją przepisów rozporządzenia w zakresie, w jakim określona w nim stawka dla adwokata z urzędu jest niższa od stawki przewidzianej w tych samych sprawach dla adwokata ustanowionego z wyboru, była przedmiotem badania przez Trybunał Konstytucyjny w wyrokach z dnia 20 grudnia 2022 r., sygn. akt SK 78/21 (OTK ZU A/2023, poz. 20) oraz z dnia 23 kwietnia 2020 r. o sygn. SK 66/19 (OTK ZU A/2020, poz. 13) w odniesieniu do rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U. poz. 1801).

W szczególności w wyroku z dnia 20 grudnia 2022 r., sygn. akt SK 78/21 Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności § 17 ust. 1 pkt 2 oraz § 17 ust. 2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. z 2019 r. poz. 18, ze zm.) z art. 64 ust. 2 w związku z art. 31 ust. 3, art. 32 ust. 1, art. 2 i art. 92 ust. 1 zdanie pierwsze Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej przez to, że wskazane w nich stawki dla adwokatów ustanowionych z urzędu są niższe od stawek w tych samych sprawach dla adwokatów ustanowionych z wyboru.

Z uwagi jednak na przedmiot i zakresowy charakter wskazanych orzeczeń Trybunału, przedmiotem kontroli i orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego nie był zaskarżony § 8 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r.

II. 2. Wzorce kontroli

Wnosząc o uznanie niezgodności z Konstytucją zaskarżonych przepisów rozporządzenia z 2016 r. – skarżący jako wzorce kontroli wskazuje art. 64 ust. 2 w związku z art. 31 ust. 3, art. 32 ust. 1, art. 2 i art. 92 ust. 1 zdanie pierwsze Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

III. 3. Uzasadnienie zarzutów naruszenia konstytucyjnie chronionych wolności i praw

W pierwszej kolejności, jako wzorzec konstytucyjny powołano art. 64 ust. 2 Konstytucji, zaś przepisy art. 31 ust. 3, art. 32 ust. 1, art. 2 i art. 92 ust. 1 zdanie pierwsze Konstytucji powołane zostały jako „związkowe” wzorce kontroli do art. 64 ust. 2 ustawy zasadniczej i stanowiące konkretyzację zarzutów ograniczenia równej ochrony praw majątkowych.

W art. 64 ust 2 ustanowiono konstytucyjne prawo do równej ochrony prawnej własności i innych praw majątkowych, do których niewątpliwie należy prawo do wynagrodzenia za usługi świadczone przez adwokata ustanowionego z urzędu. Kwestionowana norma prawna narusza art. 64 ust. 2 Konstytucji, bowiem reguluje prawo do wynagrodzenia i jego wysokość - za tą samą sprawę, tą samą pracę i ten sam nakład pracy dla osób posiadających te same kompetencje zawodowe, na zasadach nierównych, tj. adwokat ustanowiony z urzędu otrzymuje wynagrodzenie w kwocie 2400 zł, a adwokat, który byłby ustanowiony w tej samej sprawie z wyboru, w kwocie nie mniejszej niż 3600 zł. Zaskarżona norma prowadzi do braku ochrony prawa majątkowego – w postaci prawa do wynagrodzenia za pracę – adwokata powołanego z urzędu, który otrzymuje wyłącznie część wynagrodzenia adwokata ustanowionego z wyboru. Tym samym zaskarżone przepisy naruszają prawo wywodzone z powołanego wzorca konstytucyjnego, gdyż wynagrodzenie zasądzone na rzecz skarżącego – jako pełnomocnika z urzędu – zostało znacznie obniżone w stosunku do wynagrodzenia, które otrzymałby jako pełnomocnik z wyboru.

Artykuł 64 ust. 2 Konstytucji wyraża zasadę równej dla wszystkich ochrony prawnej własności, innych praw majątkowych oraz prawa dziedziczenia. Trybunał Konstytucyjny wielokrotnie wskazywał na znaczenie gwarancji zawartych w tym przepisie, który poddaje ochronie zarówno prawo własności w rozumieniu prawa cywilnego, jak i inne prawa majątkowe. Należą do nich w szczególności prawa majątkowe wynikające z zawartych umów cywilnoprawnych. Norma ta w odniesieniu do praw majątkowych stanowi doprecyzowanie zasady równości wyrażonej w art. 32 ust. 1 ustawy zasadniczej. Z orzecznictwa Trybunału wynika, że istotą tej zasady jest zakaz różnicowania ochrony praw majątkowych ze względu na charakter podmiotu danego prawa (zob. wyroki TK z: 25 lutego 1999 r., sygn. K 23/98, OTK ZU nr 2/1999, poz. 25; 28 października 2003 r., sygn. P 3/03, OTK ZU nr 8/A/2003, poz. 82 oraz 24 lutego 2009 r., sygn. SK 34/07, OTK ZU nr 2/A/2009, poz. 10).

Trybunał wielokrotnie wskazywał również, że art. 64 ust. 2 Konstytucji nie tylko nawiązuje do zasady równości, ale daje też wyraz ogólnemu stwierdzeniu, że wszystkie prawa majątkowe muszą podlegać ochronie prawnej (por. wyroki TK z: 13 kwietnia 1999 r., sygn. K 36/98, OTK ZU nr 3/1999, poz. 40; 14 marca 2006 r., sygn. SK 4/05, OTK ZU nr 3/A/2006, poz. 29; 27 lutego 2018 r., sygn. SK 25/15; 28 czerwca 2018 r., sygn. SK 4/17 oraz 23 kwietnia 2020 r., sygn. SK 66/19).

Na ustawodawcy zwykłym spoczywa nie tylko obowiązek pozytywny ustanowienia przepisów i procedur udzielających ochrony prawnej prawom majątkowym, ale także obowiązek negatywny powstrzymania się od przyjmowania regulacji, które owe prawa mogłyby pozbawić ochrony prawnej lub też ochronę tę ograniczyć (wyrok z dnia 2 czerwca 1999 r. o sygn. K 34/98).

Zasada równej dla wszystkich ochrony prawnej w płaszczyźnie podmiotowej oznacza zakaz różnicowania intensywności ochrony pomiędzy podmiotami prawa prywatnego, osobami fizycznymi, podmiotami prawa publicznego czy też państwem. Chodzi tu zarówno o regulacje pozytywne (lub ich brak) na poziomie ustawy, jak i sytuacje, w których określone prawo (uprawnienie) majątkowe zostało przyznane przez ustawodawcę, natomiast podstawowa regulacja wykonawcza – wbrew wytycznym delegacyjnym – dokonuje jego ograniczenia (wyroki TK z 28 czerwca 2018 r., sygn. SK 4/17 oraz 23 kwietnia 2020 r., sygn. SK 66/19).

W orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego wielokrotnie wskazywano, że wybór metody ustalania stawki minimalnej wynagrodzenia dla pełnomocnika prawnego (tak z wyboru, jak i z urzędu) należy do normodawcy, który w tym zakresie korzysta ze swobody regulacyjnej, jednakże swoboda ta musi się mieścić w granicach porządku konstytucyjnego (wyroki TK z 21 czerwca 2017 r., sygn. SK 35/15 oraz 27 lutego 2018 r., sygn. SK 25/15).

Pogląd ten podzielony został przez Trybunał w wyrokach z dnia 23 kwietnia 2020 r. o sygn. SK 66/19 oraz z dnia 20 grudnia 2022 r., sygn. akt SK 78/21, w których Trybunał Konstytucyjny wskazał, że – w kontekście art. 64 ust. 2 w związku z art. 32 ust. 1 zdanie drugie oraz art. 31 ust. 3 Konstytucji – owa swoboda nie uzasadnia arbitralnego kształtowania treści i granic poszczególnych praw majątkowych, spełniających identyczne funkcje i chroniących podobne interesy. Postanowienie art. 64 ust. 2 Konstytucji trzeba traktować jako jedno ze szczegółowych odniesień ogólnej zasady równości przewidzianej w art. 32 ust. 1 Konstytucji do poszczególnych dziedzin życia społecznego (zob. L. Garlicki, komentarz do art. 64 Konstytucji, [w:] *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz*, red. L. Garlicki, Warszawa 1999-2007, s. 15-16). Z tego względu art. 64 ust. 2 Konstytucji powinien być interpretowany i stosowany w bliskim związku z art. 32 Konstytucji, ponieważ zapewnienie równej dla wszystkich ochrony prawnej jest elementem równego traktowania przez władze publiczne (zob. L. Garlicki, *op. cit.*, s. 16). Z zasady równości wynika nakaz jednakowego traktowania podmiotów prawa w obrębie określonej klasy (kategorii).

Wyrażona w art. 32 ust. 1 Konstytucji zasada równości, odnosi się zarówno do stosowania prawa (wszyscy są wobec prawa równi), jak i stanowienia prawa (prawo do równego traktowania przez władze publiczne). Zgodnie z zasadą wyrażoną w art. 32 ust. 1 Konstytucji każdy ma prawo do takiego traktowania, jak osoby znajdujące się w analogicznej (co do istotnych elementów) sytuacji (postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 24 października 2001 r. o sygn. akt: SK 10/01).

Na tle art. 32 ust. 1 Konstytucji Trybunał Konstytucyjny podkreślił, że zasada równości jest fundamentalną zasadą przenikającą całe postępowanie cywilne, nie wyłączając regulacji związanej z kosztami procesu i pomocą prawną świadczoną z urzędu (wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 16.06.2008 r. sygn. P 37 /07). Nie ulega zatem wątpliwości, że prawo do równego traktowania przez władze publiczne, w tym przez władzę ustawodawczą, winno znajdować odzwierciedlenie również w przepisach, dotyczących wysokości wynagrodzenia pełnomocnika procesowego w sprawach cywilnych. Z treści art. 32 ust. 1 Konstytucji i wynikającego z tego przepisu prawa do równego traktowania przez władze publiczne, wynika, że pełnomocnicy procesowi stron, niezależnie od tego czy zostali ustanowieni z urzędu, czy też są pełnomocnikami z wyboru, mają prawo do równego traktowania. Obniżenie wynagrodzenia adwokatom ustanowionym z urzędu, przez określenie ich stawki wynagrodzenia w wysokości niższej od stawki przewidzianej w tych samych sprawach dla pełnomocników ustanowionych z wyboru prowadzi do wniosku o naruszeniu art. 32 ust. 1 Konstytucji i wynikającego z tego przepisu prawa do równego traktowania przez władze publiczne, powodując, iż wynagrodzenie adwokata ustanawianego z urzędu jest z mocy prawa niższe od wynagrodzenia w tej samej sprawie adwokata ustanawianego z wyboru.

We wskazanych wyrokach Trybunału Konstytucyjnego z dnia 23 kwietnia 2020 r. o sygn. SK 66/19 oraz z dnia 20 grudnia 2022 r., sygn. akt SK 78/21, w których Trybunał badał, tożsamą z będącą przedmiotem niniejszej skargi konstytucyjnej, kwestię zgodności z Konstytucją przepisów rozporządzenia przewidujących niższą stawkę wynagrodzenia dla adwokatów z urzędu od stawki w tych samych sprawach dla adwokatów ustanowionych z wyboru i stwierdzając ich niekonstytucyjność, Trybunał wskazał, że adwokaci stanowią grupę podmiotów podobnych, posiadających – w zakresie prawa do wynagrodzenia – wspólną cechę istotną w rozumieniu art. 64 ust. 2 Konstytucji, a więc także w rozumieniu art. 32 ust. 1 Konstytucji. Całą tę grupę charakteryzuje to, że jedynym przedmiotem działalności Palestry jest świadczenie profesjonalnej pomocy prawnej osobom fizycznym, osobom prawnym oraz innym podmiotom określonym w ustawie. Pomoc ta – co do zasady – świadczona jest w

ramach wyboru: to adwokat i jego potencjalny klient ustalają warunki reprezentacji. Niemniej jednak adwokat w określonych sytuacjach zostać może zobowiązany przez państwo do świadczenia pomocy prawnej z urzędu wobec osób, które nie są w stanie ponieść kosztów pomocy prawnej. W obu przypadkach adwokat zobligowany jest do dochowania jak największej staranności w wykonywaniu swoich obowiązków i dbania o interesy klienta. Nie ulega również wątpliwości, że w sprawach wymagających profesjonalnej wiedzy prawnej prawidłowe wykonywanie obowiązków przez adwokata (niezależnie od tego, czy jest to pełnomocnik lub obrońca z wyboru czy z urzędu) wymaga niejednokrotnie dużego nakładu pracy. Poza ściśle określonymi w prawie przypadkami, adwokat nie może uchylić się od wykonania zleconych mu obowiązków jako pełnomocnik lub obrońca z urzędu – w przeciwieństwie do adwokata działającego jako pełnomocnik lub obrońca z wyboru, który może odmówić podjęcia się reprezentacji prawnej potencjalnego klienta. W przypadku adwokatów działających jako pełnomocnicy lub obrońcy z urzędu łączyć się to może bez wątplenia z określonym uszczerbkiem w ich substancji majątkowej; w przeciwieństwie bowiem do pełnomocników lub obrońców z wyboru nie mogą oni otrzymać wynagrodzenia „z góry” ani w całości, ani w części zaliczkowej, co oznacza, że do zakończenia postępowania w danej instancji, a nawet do uprawomocnienia się orzeczenia w II instancji *de facto* świadczą pomoc prawną za darmo (wyrok TK z 23 kwietnia 2020 r., sygn. SK 66/19).

Mając powyższe na względzie, stosując wskazane przez Trybunał kryteria oceny konstytucyjności zróżnicowania wynagrodzenia adwokatów, Trybunał stwierdził, że nie dostrzega żadnych wartości konstytucyjnych, którym mają służyć badane regulacje. Trybunał wskazał również, że brak jest jakichkolwiek racjonalnych argumentów (nie tylko konstytucyjnych), które uzasadniałyby dyskryminujące traktowanie adwokatów w zależności od tego, czy działają oni z wyboru, czy też zostali ustanowieni z urzędu.

W konsekwencji, dokonując analizy statusu adwokatów i ich roli w postępowaniu, w którym występują jako podmioty powołane i zobowiązane do zastępstwa prawnego, Trybunał Konstytucyjny wskazał, że różnicowanie ich wynagrodzenia (tj. obniżenie pełnomocnikom z urzędu wynagrodzenia, które otrzymaliby, gdyby występowali w sprawie jako pełnomocnicy z wyboru) nie ma konstytucyjnego uzasadnienia. Odstępstwo od zasady równości, w tym również równej ochrony praw majątkowych, jest więc niedopuszczalne.

Konstytucja samodzielnie nie ustanawia poszczególnych kategorii praw podmiotowych, nie hierarchizuje ich ani też nie determinuje określonych rozwiązań konstrukcyjnych lub treściowych, gdyż jest to zadaniem właściwych regulacji prawodawstwa zwykłego. Z drugiej jednak strony, zasady tej nie można rozumieć w sposób czysto formalny i blankietowy, pozwalający prawodawcy na całkowitą dowolność kreowania poszczególnych praw podmiotowych. Czysto formalne wyodrębnienie na poziomie podkonstytucyjnym jakiegoś prawa majątkowego i zapewnienie zasadniczo odmiennej ochrony prawnej temu prawu w stosunku do innego, należącego wprowadzić do formalnie różnej kategorii praw majątkowych, ale treściowo, konstrukcyjnie i funkcjonalnie zbliżonego czy prawie identycznego z prawem, któremu przyznawana jest ochrona znacznie silniejsza – uzasadnia zarzut naruszenia zasady równej ochrony wyrażonej w art. 64 ust. 2 Konstytucji (wyroki TK z: 2 czerwca 1999 r., sygn. K 34/98; 28 czerwca 2018 r., sygn. SK 4/17; 23 kwietnia 2020 r., sygn. SK 66/19 oraz 20 grudnia 2022 r., sygn. akt SK 78/21).

Zastosowanie arbitralnego (i niezawartego w delegacji ustawowej, o czym w dalszej części) kryterium sprawiło, że prawo do uzyskania przez adwokata, będącego pełnomocnikiem z urzędu, wynagrodzenia w pełnej wysokości, realizującego prawo do równej ochrony prawnej praw majątkowych i równego traktowania przez władze publiczne zostało w istocie wyłączone.

Ponadto, wyrażona w zaskarżonej regulacji ingerencja dotycząca obniżenia wynagrodzenia zasądzanego na rzecz adwokata z urzędu, nie spełnia żadnego z kryteriów klauzuli limitacyjnej określonych w art. 31 ust. 3 Konstytucji. Nie tylko bowiem obniżenie wynagrodzenia zasądzanego na rzecz adwokata z urzędu nie jest konieczne w

demokratycznym państwie dla jego bezpieczeństwa lub porządku publicznego, bądź dla ochrony środowiska, zdrowia i moralności publicznej, albo wolności i praw innych osób, ale dodatkowo wynika z rozporządzenia, a nie ustawy (nie jest spełniony warunek legalności) oraz nie realizuje żadnego z celów uznanych za doniosłe konstytucyjnie (nie jest spełniony warunek celowości, o którym mowa w art. 92 ust 1 zdanie pierwsze Konstytucji). Została również wydana z naruszeniem upoważnienia ustawowego (art. 92 ust 1 zdanie pierwsze Konstytucji).

Do kwestii tej odniósł się Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 20 grudnia 2022 r., sygn. akt SK 78/21 (OTK ZU A/2023, poz. 20), wskazując, że rozporządzenie z 2016 r. zostało wydane na podstawie art. 29 ust. 2 Prawa o adwokaturze. Upoważnienie zawarte w art. 29 ust. 2 Prawa o adwokaturze (zwłaszcza w kontekście art. 16 ust. 2 i 3 tej ustawy) pozwala na uszczegółowienie regulacji ustawowej pod względem przedmiotowym, precyzując jednocześnie dopuszczalny kierunek takiego doprecyzowania przepisów ustawy: norma kompetencyjna upoważnia jedynie do określenia stawek wynagrodzenia adwokatów w oparciu o przesłanki zawarte w tym przepisie delegacyjnym. Zaskarżone przepisy rozporządzenia z 2016 r. są sprzeczne z konstytucyjną zasadą ochrony praw majątkowych, gdyż w sposób nieproporcjonalny zawężają kryteria ustawowe warunkujące uzyskanie wynagrodzenia (naruszają upoważnienie ustawowe) – mimo milczenia ustawodawcy w tym przedmiocie, pogarszają sytuację adwokatów świadczących pomoc prawną z urzędu.

W tym kontekście Trybunał wskazał, że ani z analizy art. 29 ust. 2 Prawa o adwokaturze, ani z pozostałych przepisów tej ustawy, nie można na gruncie językowym ani celowościowym wyprowadzić podstawy dla Ministra Sprawiedliwości do zróżnicowania wynagrodzenia adwokatów w reżimie rozporządzenia z 2016 r. (dotyczącego pełnomocników lub obrońców z urzędu) w porównaniu z rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1800 ze zm.) (dotyczącym pełnomocników lub obrońców z wyboru). W tym przypadku zróżnicowanie w akcie podustawowym wysokości wynagrodzenia w zależności od tego, czy adwokat świadczy pomoc prawną jako pełnomocnik z urzędu czy z wyboru w sprawie przy wartości przedmiotu sprawy powyżej 10 000 zł do 50 000 zł (2400 zł – § 8 pkt 5 rozporządzenia z 2016 r.; 3600 zł – § 2 pkt 5 rozporządzenia z 2015 r.) stanowi niedopuszczalną w demokratycznym państwie prawa działalność legislacyjną, w sposób nieproporcjonalny ingerującą w uprawnienia pełnomocników z urzędu do uzyskania wynagrodzenia za ich pracę.

Reasumując, naruszenie praw i wolności w zakresie wskazanych wzorców konstytucyjnych polegało:

- 1) w zakresie art. 64 ust. 2 Konstytucji, na naruszeniu prawa do równej ochrony prawnej praw majątkowych, poprzez uregulowanie prawa do wynagrodzenia i jego wysokości - za tą samą sprawę, tą samą pracę i ten sam nakład pracy dla osób posiadających te same kompetencje zawodowe, na zasadach nierównych, tj. adwokat ustanowiony z urzędu otrzymuje wynagrodzenie w kwocie 2400 zł, a adwokat, który byłby ustanowiony w tej samej sprawie z wyboru, w kwocie nie mniejszej niż 3600 zł, a tym samym do braku ochrony prawa majątkowego - w postaci prawa do wynagrodzenia za pracę adwokata powołanego z urzędu, który otrzymuje wyłącznie część wynagrodzenia adwokata ustanowionego z wyboru,
- 2) w zakresie związkowego art. 32 ust. 1 Konstytucji, na naruszeniu zasady równości wobec prawa oraz prawa do równego traktowania przez władze publiczne i zróżnicowania traktowania i ochrony osób posiadających – w zakresie prawa do wynagrodzenia – wspólną cechę istotną i znajdujących się w analogicznej (co do istotnych elementów) sytuacji poprzez obniżenie wynagrodzenia adwokatom ustanowionym z urzędu, przez określenie ich stawki wynagrodzenia w wysokości niższej od stawki przewidzianej w tych samych sprawach dla pełnomocników ustanowionych z wyboru,

- 3) w zakresie związkowych art. 31 ust. 3 i 92 ust. 1 zdanie pierwsze Konstytucji – na ograniczeniu wskazanych praw i wolności konstytucyjnych – w rozporządzeniu, a nie ustawie, a nadto przy braku zachodzenia wskazanych w tym przepisie okoliczności, tj. konieczności obniżenia wynagrodzenia adwokatom z urzędu w demokratycznym państwie dla jego bezpieczeństwa lub porządku publicznego, bądź dla ochrony środowiska, zdrowia i moralności publicznej, albo wolności i praw innych osób oraz wydaniu zaskarżonych przepisów obniżających wynagrodzenie pełnomocników z urzędu z naruszeniem upoważnienia ustawowego,
- 4) w ramach związkowej zasady demokratycznego państwa prawa wynikającej z art. 2 Konstytucji - niezgodnego z zasadami sprawiedliwości społecznej traktowaniu adwokata ustanowionego z urzędu i przyznaniu wynagrodzenia na poziomie znacznie niższym niż za analogiczną pracę wykonaną przez adwokata na rzecz strony, która ustanowiłaby adwokata z wyboru, co przeczy zasadom sprawiedliwości społecznej.

Mając powyższe na względzie, wniesienie skargi konstytucyjnej z zawartymi w niej wnioskami jest uzasadnione.

W załączeniu:

- 1) odpis skargi konstytucyjnej (x5) wraz z załącznikami,
- 2) dokumenty do skargi konstytucyjnej:
- 3) wyrok Sądu Rejonowego _____ we W _____ z grudnia 2022 r.,
sygn. akt _____ (podlegający doręczeniu skarżącemu i pobrany za pośrednictwem Portalu Informacyjnego Sądów Powszechnych),
- 4) postanowienie Sądu Rejonowego _____ we W _____ z lutego 2023 r. sygn. akt _____ wraz z potwierdzeniem jego doręczenia skarżącemu w dniu 9 lutego 2023 r. (podlegające doręczeniu skarżącemu i pobrane za pośrednictwem Portalu Informacyjnego Sądów Powszechnych),
- 5) zażalenie pełnomocnika z dnia _____ stycznia 2023 r. na postanowienie zawarte w wyroku Sądu Rejonowego _____ we W _____ z grudnia 2022 r.

ADWOKAT
w
Jr K W